

Ady Emdre, eden največjih mažarskih lirikov, je umrl. Ko je bila izšla njegova prva pesniška zbirka, so se mu smejala. Bila je za par decenijev preveč nova. Bil je borec zoper vse, kar je mlačnega, polovičnega in bojazljivega. Pripravljaj je pot novi dobi, z novim ritmom in novim jezikom. Revolucionar! Bil je sovražnik velikomestnega lahkoživja in poln sočutja za uboge stanovalce temnih ulic. Njegova vera v človeštvo je bila velika. Bil je ekspresionist. Radi tega je bila »javnost« od prvega početka proti njemu in ni spremeni-
nila mnenja tudi tedaj ne, ko je imel za seboj mlajšo literaturo, ki se je zbrala okrog njegovega lista »Nyu-gat«. Mnogo bolj se je zanimala javnost za njegovo ekstravagantno življenje kot za njegove »neumne«, pogosto celo »preproste« pesmi. Med vojno so bile njegove pesmi huda obtožba proti moritvi, laži in vsem grozodejstvom sedanjosti. Pred svojo smrtjo je še dočkal pogin onih, ki jih je sovražil. Nekoč je zapisal: »Grdo je bilo moje življenje, toda ob moji smrti bo lepo...« (Fred Hella.)

France Bevk.

Slovstvena drobtinica.

Ponarodelo Slomšekovo pesem »Veselja dom« poznaj. (Prim. Aljaž I. 36.) Napisati ti jo hočem, da jo boš lahko primeril z nemško, kakor sem jo našel v knjigah Družbe sv. Jožefa (Bunte Geschichten 1903 — Des deutschen Volkes schönste Lieder. Stran 245.). Slomšekova pesem se glasi:

Preljubo veselje, o kje si domá,
Povej, kje stanuješ, moj ljubček srcá?
Po hribih, dolinah, za tabo hitim,
Te videti hočem, objeti želim.

Te iščem za mizo, kjer dobro jedó,
Na plesu pri godcih, kjer sladko pojó;
Al prav'ga veselja na rajanju ni,
Pijance, plesalce veselje beži.

Te iščem po polju, kjer rož'ce cvetó,
Po ložu zelenem, kjer ptice pojó;
Pa ptice vesele in rožice vse
Le 'majo veselje za mlado srce.

Poslednjič veselje še le zasledim,
Na vaško ledin'co pridirjam za njim;
Glej tamkaj z otroci prijazno igra,
Jim kratek čas dela, pri njih je doma.

O blažena leta nedolžnih otrok,
Vi 'mate veselje brez težkih nadlog;
Oh, kako vas srčno nazaj poželim.
Al' vi ste minula, zastonj se solzim.

Le jedno veselje še čaka na mé,
V presrečni deželi, kjer mlado je vse;
Trpljenje v taisto deželo ne zna,
Le tamkaj je pravo veselje doma.

Nemška anonimna pesem pa se glasi:

Die Freude.

Ich suchte die Freude bald dort und bald hier;
Wo find' ich ihr strahlend umkränzt Panier?
Ich sucht' sie so lange auf Bergen und Höh'n,
Wo werd' ich sie finden, wo werd' ich sie seh'n?

Ich sucht' sie beim Spiele, beim glänzenden Mahl,
Vergebens im kerzenerleuchteten Saal.
Sie scheuet des Lichtes betrüglichen Schein,
Wo werd' ich sie finden, wo wird sie wohl sein?

Ich sucht' sie so lange im traurigen Hein,
Wohl schienen die Sterne durchs Dickicht hinein,
Im dunklen Gebüsch die Nachtigall sang;
Doch sang sie nicht Freude, mir wurde nur bang.

Doch endlich erhascht' ich der flüchtigen (!) Spur;
Am Ende des Dörfchens auf blumiger Flur,
Dort trieb sie mit Kindern ihr fröhliches Spiel
Und hatte des Lachens und Scherzens zuviel.

O, kehret ihr Tage der Kindheit zurück!
So rief ich mit tränenbefeuchtem Blick.
Vergebens! sie ließ mich verzweifeln dasteh'n,
Und nie hat mein Auge sie wieder geseh'n.

Kaj sodiš? Je-li Slomšek po nemški pel? Ne! Nemec je posnel priljubljeno in ponarodelo Slomšekovo. Slomšekova je zares umetniška, izraz otroškomehke duše, nemška je bolj surovo in neokusno prirejena po ritmu in obliki matice. Da je nemški predelovatelj izpustil zmisel zadnje kitice v Slomšekovi — je zelo značilno. P. Karl O. S. B., priobčevalatelj nemške pesmi, bi vedel morda moje mnenje potrditi. *Ivan Pregelj.*

Iz rokopisov † Frana Zbašnika (glej »Dom in Svet« 1919, str. 49).

Prijatelju.

Takó je šel:
v njegovih očeh so kresale se strele,
na licih ognjenih so rože žarele.
Njegovo srce: milijon svetlih zvezd,
njegovo srce: en sam svetel dan!
Takó je šel
preko belih cest,
preko bujnih, mladostnih poljan.

Naenkrat trda pest —
življenje je udarilo vanj,
vzdramilo iz kratkih ga sanj,
Prepregle so gube mladostni obraz,
zastrmele v daljavo so kalne oči...

Poglej ga:
Kaj nisem, moj dragi, to jaz?
Kaj nisi, prijatelj, to ti?

Vrnitev.

»Glej nas, zlata naša mati:
morja tri smo prevozili,
tri dežele prehodili,
pa smo k tebi se vrnili.«

Gleda mati in se čudi:
v svet odšli so trije cveti nežni,
povrnili starci se betežni...
V žalosti od njih obraz obrne,
od bolesti se ji solza utrne...